

Історія розвитку ОПП «Навігація і управління морськими суднами»

Підготовка судноводіїв у Відокремленому структурному підрозділі «Дунайський інститут водного транспорту Національного транспортного університету» має багаторічну історію трансформацій та розвитку.

Витоки освітньо-професійної програми сягають 2000 року, коли Київською державною академією водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного було утворено представництво в м. Ізмаїл, яке у 2004 році було реорганізоване в Навчально-консультаційний центр (НКЦ). У 2013 році НКЦ було перетворено на Дунайський факультет морського та річкового транспорту із денною та заочною формою здобуття вищої освіти, а з 01 січня 2021 року Дунайський факультет морського та річкового транспорту перейменовано в Дунайський інститут водного транспорту Державного університету інфраструктури та технологій.

Сучасний етап розвитку освітньо-професійної програми розпочався у 2024 році, коли згідно з наказом МОН України від 14.08.2024 № 1140 було здійснено реорганізацію Державного університету інфраструктури та технологій шляхом приєднання його до Національного транспортного університету разом з відокремленими структурними підрозділами. Внаслідок цих змін було утворено Відокремлений структурний підрозділ «Дунайський інститут водного транспорту Національного транспортного університету», який продовжує та розвиває традиції якісної підготовки судноводіїв з урахуванням сучасних вимог морської індустрії та міжнародних стандартів освіти.

Згідно з переліком напрямів підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719, підготовка судноводіїв здійснювалась за напрямом 6.070104 Морський та річковий транспорт (професійне спрямування Судноводіння) з 2006 року.

Підготовка за спеціалізацією Судноводіння в межах спеціальності 271 Річковий та морський транспорт відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266, здійснювалась з 2015 року.

У червні 2018 року у відповідності до Закону України «Про вищу освіту» було запроваджено освітньо-професійну програму «Судноводіння», як тимчасовий документ до введення в дію Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 271 Річковий та морський транспорт галузі знань 27 Транспорт для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (далі – Стандарт).

У листопаді 2018 року введено в дію Стандарт, яким визначені нові назви спеціалізацій. Відповідно до Стандарту, спеціалізація Навігація і управління морськими суднами відповідає:

- напряму підготовки 6.070104 Морський та річковий транспорт (професійне спрямування Судноводіння) за Переліком напрямів підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719;

- спеціальності Судноводіння, зазначеній у Положенні про звання осіб командного складу морських суден та порядок їх присвоєння, затвердженому наказом Міністерства інфраструктури України від 07.08.2013 р. № 567 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.08.2013 р. за № 1466/23998;

- спеціалізації Судноводіння, за якою здійснювалась підготовка в межах спеціальності 271 Річковий та морський транспорт за Переліком галузей знань і спеціальностей, за яким здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266, до введення в дію Стандарту.

Враховуючи вимоги Стандарту, назву освітньо-професійної програми «Судноводіння» було змінено на «Навігація і управління морськими суднами». Не рідше одного разу на рік здійснюється моніторинг освітньо-професійної програми «Навігація і управління морськими суднами», який передбачає оцінювання за наступними показниками:

- відповідність змісту освітньо-професійної програми вимогам щодо стандартів якості, зазначених у Міжнародній конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти (ПДНВ) 78/95, з урахуванням Манільських поправок до ПДНВ Міжнародної морської організації (ІМО), а також вимог модельного курсу ІМО;

- відповідність змісту освіти Стандарту, який затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 № 1239;

- відповідність методичного забезпечення цілям освітньо-професійної програми та структурі навчальних планів (моніторинг робочих програм, силабусів, завдань до практичних (лабораторних) занять та інших частин методичного забезпечення освітніх компонентів);

- відповідність графіку освітнього процесу цілям освітньо-професійної програми (періоди навчальних семестрів та практик, періоди канікул, розподіл освітніх компонентів за семестрами тощо);

- задоволеність здобувачів освіти якістю освітньо-професійної програми;

- задоволеність здобувачів освіти графіком та організацією освітнього процесу (періоди семестрів та практик, періоди канікул, розклад занять тощо);

- думка роботодавців щодо рівня готовності випускників до виконання професійних завдань.

Для вивчення та аналізу визначених показників робочою (проектною) групою здійснюються такі заходи:

- опитування здобувачів освіти; науково-педагогічних працівників, залучених до викладання освітніх компонентів за освітньо-професійною програмою; роботодавців;

- отримання рецензій/відгуків на освітньо-професійну програму від стейкхолдерів;

- обговорення поточних результатів аналізу на засіданнях кафедр та науково-методичної комісії спеціальності J5 Морський та внутрішній водний транспорт»;

- обговорення результатів аналізу на засіданнях вченої ради ВСП «ДІВТ НТУ».

Кожного року наказом ректора НТУ оновлюється склад робочої (проектної) групи, яка є учасником системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ВСП «ДІВТ НТУ». Робоча (проектна) група забезпечує врахування всіх пропозицій стейкхолдерів, результатів останнього моніторингу та внесення відповідних змін до змісту освітньо-професійної програми, які враховують сучасні тенденції ринку праці, цілі транспортної стратегії України, особливості регіонального розвитку морського та внутрішнього водного транспорту, реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти.

Основними принципами, на базі яких було розроблено освітньо-професійну програму, є принципи системності, наступності, студентоцентрованості, формування компетентностей здобувачів вищої освіти як результатів навчання, врахування потреб, інтересів усіх зацікавлених сторін, модульності та збалансованості, гнучкості та мобільності, відповідності Стандарту.

У 2022 році було внесено зміни в редакцію освітньо-професійної програми «Навігація і управління морськими суднами» у зв'язку зі зміною назви спеціальності 271 Річковий та морський транспорт на 271 Морський та внутрішній водний транспорт згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 07 липня 2021 р. № 762.

У зв'язку з реформуванням системи вищої освіти України та згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 1021 (zareєстрована в Міністерстві юстиції України 03 грудня 2024 року за № 1833/43178) відбулася зміна шифрів останньої редакції освітньо-професійної програми «Навігація і управління морськими суднами». Підготовка судноводіїв нині здійснюється за оновленими кодами: галузь знань J Транспорт та послуги, спеціальність J5 Морський та внутрішній водний транспорт за спеціалізацією J5.01 Навігація і управління морськими суднами.

Зміст освітньо-професійної програми «Навігація і управління морськими суднами» враховує потреби на регіональному, державному та світовому рівнях у фахівцях сфери морського та внутрішнього водного транспорту та забезпечує здобувачам вищої освіти пріоритет на ринку праці.